

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. II. Qualis sententia sit ferenda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

T I T U L U S XXVII.

DE SENTENTIA ET RE JUDICATA.

SECTIO I.

De Sententia.

§. I.

Quid & quotuplex sit Sententia,
& quomodo à re judicata
differat.

Sententia in genere definiti potest, quod sit judicialis decisio rei controversæ per pronuntiationem Judicis ritè factam, liti finem imponens. Duplex autem est Sententia, alia definitiva, quæ principalem causam definit, eique finem imponit per absolutionem vel condemnationem: alia est interlocutoria, quæ non super principali negotio, sed super aliquo emergente vel incidente articulo inter principium & finem Cause fertur, quæ à definitiva in eo etiam differt, quod definitiva ordinariè ab eodem Judice revocari non possit, possit autem interlocutoria ante definitivam, ut quæ nunquam respectu Judicis in rem judicatam transit, nisi habeat vim definitivæ, imponentis finem illi instantiæ.

Differt autem à re judicata Sententia, quod hæc sit ipsa Judicis definitio, & pronuntiatio, illa verò sit res controversa, de qua Sententia lata est, & quæ per Judicis decisionem finem accipit; subinde tamen pro eodem videntur summi Sententia & res judicata, ut cum di-

citur Sententiam transire in rem judicatam, quæ tamen videtur potius esse questio de nomine.

§. II.

Qualis Sententia sit ferenda?

Sententia ferri debet secundum Legum & Canonum præscripta, ita ut contra jus constitutionis lata, sive contra Legem aut Canones clarè & indubitatè præscribentes certam aliquam in re certa Sententiam, aut modum, sit ipso jure nulla, etiamsi prætextu consuetudinis reprobata à jure lata sit. *Cum causa 8. h. t.* cum consuetudo talis nihil valeat, & Iudex non habeat jus arbitrandi contra Legem aut Canones. Si verò lata sit contra jus litigatoris, contra merita causæ scilicet, valida quidem sit talis Sententia ob præsumptionem pro Iudice, (ita tamen ut appellatio remedium afferre possit) si error juri Litigatoris contrarius in Sententia expressus non sit (nisi notoriè injusta esset Sententia. *Inter ceteras 9. h. t.*) nulla tamen sit ipso facto, si error hic juri contrarius expressus in Sententia sit, quæ enim præsumptio pro Iudice est, si error taceatur, cessat, si error exprimat.

Debet autem Sententia Iudicis non tantum certa esse, etiamsi summa incerta petita sit, quatenus res in iudicium deducta patitur, sed debet etiam expressè

ve

vel saltem virtualiter continere absolutionem aut condemnationem, non tamen causam, quæ Judicem movit ad absolvendum vel condemnandum, *juxta c. Sicut 16. h. t.* nisi necessitas præcepti urgeat, prout urget in sententia excommunicationis, *c. 1. De sentent. excommunicati. in 6.* aut diversi effectus, quos sententia parere potest, expressionem causæ requirant.

§. III.

Quomodo sententia ferenda sit?

Primo ferenda est sententia partibus litigantibus ad eam audiendam vel trinâ citatione, vel unâ peremptoriâ citationis, cum illi, quorum interest audire iudicatum, debeant esse vel verè vel interpretativè præsentis, quales haberi non possunt, si citati non fuerint, & contumaciter absint, *Clem. Pastoralis 2. h. t.* Nisi factum sit notorium, ita ut Reo nulla defensionis causa competat. *Argu. c. Cum olim 12. juncta Glossâ V. absentis. h. t.* Si tamen legitimè citatus ad audiendam sententiam ex justa quidem, sed Judici ignorata causa absit, tenet quidem sententia, eo absente, lata, retractatur tamen, si legitimè absentia suâ impedimentum postmodum probet, aut probet eam ex alio capite iniquam fuisse, prout sumitur ex *c. Cum Beriboldus 18. h. t.* ut ne reus injustè gravetur.

Secundò ferenda est sententia cum causâ cognitionis, & servatis à jure præscriptis solemnitatibus, *c. Ad probandum 24. juncta Glossâ V. ex alia iusta causa h. t.* ita ut etiam Summus Pontifex in causis decidendis juris ordinem servare debeat

c. Incausis 19. h. t. Cæquitate hoc regente, & ad alios Judices redimere exemplo) nisi considerata necessitate vel utilitate dispensativè aliter agendum putet Pontifex, cujus plenitudini nihil obstat jus merè positivum humanum.

Tertiò debet ferri sententia definitivè purè & non sub conditione; per hoc enim si conditio propriè dicta sit facta & extrinseca esset, non definiretur proposita controversia, sed maneret suspensa. Feruntur tamen A. A. ferri quidem eam sub tali conditione non debere, tamen tenere, cum per appellationem in medium corrigi possit.

§. IV.

De alijs nonnullis conditionibus requisitis ad sententiam, & quomodo ea ferenda sit?

Scripti eam debere, & postea ex scripto ab ipso Judice recitari, & dicendo non stando proferri statutum habetur in *c. Et si 5. h. t. in 6.* (cum ut recitata sententiæ occultari non possit, si scripta non feratur, tum ut ipsi sententiam Judici ferenti major reverentia debeat nisi levis tantum & exigui momenti causa foret, inter viles præsertim penitentialis, quæ sine scripto expediuntur, ut fori alia consuetudo esset, quæ observari debet, aut sententia tantum esse interlocutoria; vel in causa notoria, vel personæ sententiam talem ferentes, si vestres essent, aut in dignitate constituta quibus conceditur ob dignitatis prerogativam, ut sententiam in scripto conceptam per alium partibus profertur sint &c.

Debet autem sententia ferri in loco publico